

[H. K. Sørensen.]

gjort det nødvendigt at forny virksomhederne praktisk talt hvert 10. eller 5. år, og man kan uden videre regne med, at det kræver en vældig opsparing, d. v. s. skabelse af meget mere kapital, end man tidligere var nødt til at skabe.

§ 10, stk. 3, giver simpelthen forskrifter for, hvordan man beregner den rimelige pris. Der er ikke noget at bemærke om selve stykkets indhold, for det er korrekt. Ingen producent kan forlange at få mere end den pris, der nås, hvis man er forsynet med efter forholdene tidssvarende materiel og fører normal teknisk og kommerciel drift og får dækket alle omkostninger og får en rimelig nettoavance. Men jeg vil gerne påpege, at det, der gør stykket interessant, er det, at man ikke her nærer tvivl om at kunne fastslå, hvad der for en vare i det lange løb må anses for en rimelig pris, altså en pris, forbrugerne skal være tilfreds med. Men det er netop det, vi i den kommende tid gang på gang vil komme til at møde under forhandlingerne om told og antidumping, hvis resultater forhåbentlig kan foreligge inden altfor længe. Gang på gang vil vi møde den påstand, at det er helt umuligt at fastslå en pris som den, § 10, stk. 3, i prisaftaleloven omhandler. Men den kan altså fastsættes; det går loven, det går ministeriet, det går priskontrolrådet ud fra, og jeg noterer det her.

Endelig skal jeg gøre den bemærkning, at flytningen fra § 10 til § 8 af de to linier, der giver priskontrolrådet ret til ved fastsættelsen af nettoavancen at tage virksomhedernes hele økonomiske stilling i betragtning, ikke gør det pågældende problem mindre interessant. Det drejer sig i virkeligheden her om at få fastslået, hvorvidt det er korrekt, eller, som jeg hellere vil sige, retfærdigt, at det forhold, at en virksomhed gennem en vis del af sin produktion, f. eks. gennem eksport eller gennem varer, der, når alle hensyn skal tages, alligevel giver en relativt stor fortjeneste, skal kunne straffes derved, at en anden del af dens produktion sættes til at give en mindre afkastning, end det ellers ville være rimeligt. Dette kan ingenlunde være retfærdigt. Jeg må igen fremhæve, at basis for priser i nutiden skal være korrekt kalkulation, ikke det, man kan sjakre sig til på et marked, og derfor bør man tilstræbe en retfærdig fordeling af omkostningerne og tilstræbe gevinstmargi-

ner. Hvis de to linier var blevet stående under § 10, ville man jo også ved ekstraordinært at nedsætte gevinstmarginen for en vare fra en bestemt virksomhed komme til at straffe en anden virksomhed, der ikke havde udnyttet den ekstraordinære mulighed, der altså måtte have foreligget efter stk. 2, for man vil jo nemlig tvinge denne virksomhed til også at sætte prisen ned, for at dens varer prismæssigt kan hævde sig ved siden af den virksomhed, der faktisk har forbrudt sig.

Men selv flyttet hen under § 8 vil disse to linier være meget vanskelige at fortolke, for her, hvor der vil blive tale om at bedømme et forhold, hvor formodentlig flere virksomheder på grund af en aftale er indblandet, er det jo næsten givet, at de forskellige virksomheder vil have højst forskellig økonomisk modstandskraft, og det vil føles overmåde uretfærdigt, såfremt det, man kalder „afslidningen“, skulle foregå i det tempo, som den finansielt stærkeste producent kan tåle. Det er jo nemlig muligt, at hans styrke skyldes produktionen af en helt anden vare end den, som priskontrolrådet tvangsmæssigt nedsætter i pris.

Med disse bemærkninger skal jeg på min gruppes vegne give tilsagn om, at vi kan stemme for det foreliggende lovforslag, og jeg skal samtidig udtrykke håbet om, at man inden den 15. november 1953 vil være i stand til at forelægge rigsdagen et fuldt gennearbejdet udkast til lov om pris-aftaler, og at den danske lovgivende forsamling, hvorledes den så til den tid ser ud, må få god tid til at gennearbejde disse bestemmelser, der er af så overordentlig betydning for et sundt erhvervsliv.

Axel Christensen: Når vi i dag i den ellefte time før den nuværende prislovs udløb skal behandle det foreliggende lovforslag, ligger det i sagens natur, at lovforslaget kun kan blive genstand for en formel og flygtig behandling her i lands-tinget. Men jeg vil gerne bekende mig til den anskuelse, der fuldtud deles af mit parti, at urimelige priser og avancer skal være forbudt, og at priskontrolrådet bør være udstyret med den fornødne myndighed til at håndhæve dette.

Jeg vil iøvrigt gerne sige, at jeg har gjort den erfaring, at den frihed, som er gennemført ved overgangen fra de bundne til de frie prisforhold indenfor erhvervene,